

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 80— Cor.
Pe jumătate an . . . 40—
Pe 3 luni . . . 20—
Pe o lună . . . 7—

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 100 franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1 a.

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 1 Gor.
Manuscrisurile nu se in-
napolază.

BERTHELOT.

Mâne 'n zori de zi sosește la Arad trimisul Franței, ilustrul general al armatei franceze, Berthelot. De câteori sora noastră din apus, națiunea franceză își trimite câte un reprezentant la noi, deatâteori ne gândim la serviciile pe cari ni le-a făcut întotdeauna și la îndatoririle ce răsar în mod logic din ele. Cu atât mai mult trebuie să ne înprospătăm în memorie acele servicii și îndatoriri cu cât reprezentantul națiunii și armatei franceze care ne este oaspele în rândul acesta, generalul Berthelot, ne cunoaște și iubește.

De numele generalului Berthelot am auzit deja la începutul războiului mondial când pământul Franței a fost invadat de armatele teutonice și națiunea franceză a trebuit să facă eforturi extraordinare ca să le rețină în năvala lor sălbatică. Vai, cât sânge francez scump și generos n'a îngrășat teritoriile de hotar cari au fost teatrul încleștărilor nemai-pomenit de îndârjite. Sufletul națiunii române urmări neîntrerupt rezultatul luptelor acestora, se strângea de durere când armatele franceze trebuiau să cedeze ceva teren și tresăria de mândrie când armatele boșilor se dovedeau incapabile de biruință. Și Românii au sărbătorit marea învingere dela Marne! Românii au știut că o biruință a Franței va fi biruința tuturor neamurilor cari cu suflet însetat aștează după libertate, iar o biruință a boșilor le-ar fi amuțit nădejtile pe multă vreme. Generalul Berthelot a colaborat cu talentul său rar la rezistența tenace a armatei franceze, mai întâiu în calitate de comandant al unui corp de armată, iar mai târziu ca strateg în statul major francez.

Soartea armelor franceze și aliate nu se putea cunoaște și destinul popoarelor era nesigur. Toată lumea avea însă convingerea că de victoria aliaților depinde soarta civilizației omenesci. Și rând pe rând națiunile mari și mici s'au solidarizat cu Francezii. Națiunea română încă a voit să-și dea tributul său pentru triumful cauzei mari a aliaților, fiind sigură că luptând contra egemoniei germane și maghiare și tinzând spre consolidarea întreg neamului românesc într'un singur stat național, va servi în chipul cel mai nimerit interesele aliaților cari în același timp sunt interesele civilizației însăși, interesele veșnice ale omenirii. Regatul român dela Dunăre s'a aliat pe față, cu toate forțele lor morale și materiale, — noi însă, Românii subjugăți, numai cu sufletul am fost alături de Francezi, căci orice manifestație publică a simpatilor noastre a fost pedepsită cu temniță și internare.

Românii regatului dela Dunăre au declarat războiul Nemților și Ungurilor. La câteva săptămâni însă armatele mari și flămânde ale celor mai buni generali nemți Mackensen și Falkenhayn strângeau în cleștele lor de fier trupul micii dar bogatei Românii, a cărei armată fu silită să se retragă repede și să mân-

tuie ce se poate mântui. În acțiunea asta de retragere și salvare Franța a trimis, în toamna anului 1916, pe generalul Berthelot. Dela acea zi istoria Românilor pe fiecare pagină — are acest nume de neuitat: Berthelot. Mulțumită talentului său mare de strateg a putut fi scăpată floarea armatelor române și imensele grânării ale Țării Românești au fost portate la repezeală în Moldova.

Berthelot nu s'a oprit numai la munca de salvare, ci a început marea operă de restaurare a materialului de război român și de întărire a liniei devenită inexpugnabilă la Siret. În iarna 1917—18 armata română a fost reorganizată după planurile lui Berthelot. Activitatea intensivă a generalului Berthelot în acest timp și-a vădit rezultatele. Nemții și Ungurii plănuiau o lovitură decisivă României, voiau să o șteargă de pe fața pământului. Li-au stat în cale însă: **Mărășeștii**. Soldații români la Mărășești au repurtat cea mai glorioasă învingere a lor. Berthelot poate fi mândru că a reușit să întărească într'atât moralul soldatului român încât să fie capabil de biruința mare dela Mărășești.

În timpul când Berthelot a inactivat și recules conștiința și voința ostășască a Românilor s'a convins că Românul este un soldat excelent, un material de război ireproșabil, și Berthelot a început să-i îndrăgiască, să-i iubească cu inimă de părinte. Iar când după prăbușirea politică și morală a Rusiei căzută în brațele lui Lenin, ententa observă că n'are forța suficientă în Orient, România se văzu constrânsă să încheie o pace provizorică umiltoare cu dușmanii ei și Berthelot, necesitat să-și încheie misiunea, pregătindu-se să se înapoieze în Franța, ținu un discurs de despărțire de armata română, în care a spus ficiorilor săi români: **nu vă zic adio, ci la revedere!** Și Berthelot și-a ținut cuvântul.

Când a fost vorba de o acțiune mare a aliaților în Balcani și Orient, pentruca să presioneze armatele germane și austro-ungare să se retragă și demobilizeze, și pentruca să se pună stavilă curentului bolșevist destructiv al ordinii publice, cu drag se va fi gândit Berthelot la Românii săi, și, numit comandant al mării expediții orientale, n'a întârziat să-și așeze cartierul general în capitala română, București. Ententa, a cărei comandă supremă desigur a fost informată despre eselențele calității ale poporului român, prin trimiterea generalului Berthelot la București face gestul cel mai frumos pentru Români, căci își exprimă încrederea sa în noi și contează la noi ca la elementul neprețuit în stabilirea ordinii în Orient, în lupta contra mișcărilor subversive. Multele chestii ale Orientului numai printr'o intervenție energică a armatelor ententei pot găsi soluțiunea nimerită iar între aceste armate își împlinește chemarea sa, își dă tributul său și armata română.

Berthelot a revenit între ai săi. I-a găsit

mai mulți, mai tari. Națiunea română tocmai trecea prin străformări epocale. Nu numai Românii cuprinși în hotarele înguste ale regatului dela Dunăre se pot manifesta acum ca aliat al Franței, ci întreaga națiune română, de pretutindeni, din Ardeal, Bucovina și Basărabia. Intreaga națiune română se pune în slujba intereselor mari ale ententei, fiindcă sunt și interesele ei specifice. Pe întreg drumul ce-l face generalul Berthelot pe la granița etnică apuseană a românismului se va convinge de simpatiile sincere față de Franța și de aliații săi și se va întâlni cu hotărârea firmă a Românilor de a lupta pentru izbânda cauzei mărețe a civilizației, pentru ajungerea tuturor națiunilor în posesiunea libertăților și drepturilor ce li-se curvin pe baza existențelor și rosturilor lor specifice în lume.

Desigur impresia generalului Berthelot va fi că chiar și Românii din colțurile periferice doresc cu aceeași ardoare ca și Românii din părțile centrale, să li-se realizeze visul de veacuri, că împlinirea idealului nostru național este o necesitate ce trebuie satisfăcută nu numai fiindcă altfel ar fi lipsită viața noastră națională de resurse vii și indispensabile, ci și pentru liniștea Europei. Românii nu mai pot suferi să li-se prelungească jugul robiei și de nu vor fi încorporați la statul român, nu le rămâne altă armă de apărare a existenței lor decât răsărirea.

Parcurgând meleagurile aceste generalul Berthelot își va aduce aminte că Ardealul este Alsacia României. Dupăcum Francezul nu poate să-și imagineze Franța mutilată, tot astfel nici Românul nu-și poate închipui un stat român ciuntit. Dorim ca marele general și distinsul oaspete să ne înțeleagă sufletul nostru care este al devotatului frate latin din răsărit.

Ion Clopoțel.

Generalul Berthelot

a trecut Dunărea, după cum am publicat deja la timpul său, în Noemvrie. Armatele conduse de Berthelot au avut ciocniri sângeroase la Turnu-Severin cu Nemții lui Mackensen. În înțelegere cu comanda armatei române Berthelot a publicat mai multe proclamații către poporul român anunțându-l că aliații se vor îngriji ca să fie aprovizionat și să poată avea toffelul de articole industriale.

In drumul său prin Banat.

Berthelot a fost primit în gara Caransebeșului din partea Românilor de P. S. episcopul dr. E. Cristea. Consiliul național român, corul reuniunii de cântări condus de S. Golumba și numeros public. Sârbii n'au permis nimănui să vorbască decât P. S. Sale ep. Cristea — foarte scurt! P. S. a vorbit românește și serviciul de tălmăciu în franceză l-a făcut un colonel român. După vorbirile comandantului sârb și P. S. episcopului român corul a cântat: Marsilieza, Pui de lei, Trompetele răsună și Deșteaptă-te Române. În gara Caransebeșului Berthelot a coborât și s'a amestecat printre țărani români cu cari încerca să vorbească. Pe copii îi netezia pe cap. Era foarte afabil și la plecarea trenului el rămase în ușa vagonului ascultând Marsilieza cântată de corul reuniunii, cu al cărui conducător, S. Golumba Berthelot a dat mâna.

